

Galduak eta itoak

Jenio bizia

Pello Añorga

Ilustratzailea: Jokin Mitxelena

Aizkorri, Bilbo, 2007

Bitxia da: Behinola honetan berean Daniel Nesquens-en *Marrazkitan blai* ipuin laburra edo albuma ekarri dugu orriotara, eta bertan esaten dugu lotura handia duela urte batzuk lehenago egileak berak argitaratutako Euria liburuarekin, biak ere Elena Odriozolak ilustratuak, biak ere Aizkorri argitaletxeak plazaratuak. Eta bitxia da oraingoan Pello Añorgaren Jenio gaiztoa ekarri dugulako, eta honek ere lotura handia duelako egile beraren Bide magikoa liburuarekin, biak ere Jokin Mitxelenak ilustratuak, biak ere Aizkorri argitaletxeak plazaratuak. Bai, bitxia da: obsesioak balira bezala, curia eta marrazkiak nagusi dira Daniel Nesquens-en bi liburuetan, eta hondartzea eta bertan galtzea nabarmentzen dira Pello Añorgaren hauetan. Baina, beren txikian, poetago ageri zaigu Nesquens eta narratzaileago Añorga. Baina goazen atalka.

Diotenez, Oteiza eskultoreak, haurra zela, hondartzan zulo bat egin eta bertan itsaso osoa sartzeari ekin zion, kubokadaka; baina laster ohartu zen bere ekintzaren ezintasunaz eta alferrikotasunaz. Esperientzia ia mistikoa, epifania moduko bat izan hura, artista betiko markatuko zuena. Eta hondartzaren espazioa dakarkigu Añorgak, eta Oteiza aipatu dugu Añorgaren liburuetan ere badagoelako halako filosofia bat, irakurketa anitza eta zabala eskaintzen diguna, oinarri-oinarrizko esperientzetatik abiatuta betiere.

Gogoan izango duzue, noski, *Xabierto* euskarazko lehen eskola liburuetako haren azala, eta Txiki Zabaloren portadako marrazkian ageri den mutikoak nola daukan liburu bat zabalik, eta horren azalean berriro ere mutikoa liburu bat zabalik duela, eta horrela *ad infinitum*. Bada *Bide magikoa* albumean ere halako zerbait gertatzen da: bide magikoa da aitak hondartzan —alaba toaila batean arrastaka— egiten duena, eta *Bide magikoa* da aita hondartzan irakurtzen ari den liburuaren izenburua. Nietzscheren betiereko itzulera dela, errealitatea eta fikzioa bereizi ezina dela, Añorgaren liburuek badute —eta kasu honetan baita Mitxelenaren ilustrazioek ere— halako ukitu filosofiko bat eta, bide batez, irakurketa aukera anitza: nor bere bidea egitea, bide magikoa bilatzeko besteren beharra izatea...

Hondartza eta bertan galtzea ageri zen *Bide magiko* hartan, baina dramatismoan urrats bat aurrera egin du egileak, eta oraingoan itsasoak haurra irentsiko du (bi liburuetako aita-ama-neskatila triangulua ageri dira). Eta arriskua eta beldurrarekin

batera, beste gai bat oraingoan: izaera, jenioa, haserrea... Itsasoak ote du jenio gaiztoa, ala gurasoek...? Zezenaren irudia darabil Añorgak hori azaltzeko, paralelismoak eta errepikapenak, edota letra larriak dramatismoa indartzeko (JO ETA IRENTSI!). Prosa oso zaindua da, oso musikala eta, narratibotasuna aipatu badugu ere, Nesquens-enean bezala, ia poesia da berea, poesia minimala.

Mitxelenaren lana ere ederra da eta zirrara berezia sortzen du neska itoaren ilustrazioak, edota olatuek airean dakarten kapeluarenak (zenbat kapelu Mitxelenaren ilustrazioetan, eta arrainak, noski; eta oraingoan aterkiaren antza duten eguzkitakoak...). Eta irakurketa aukera anitza liburu bietan ere.

Laura Sagastume